



ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Ügyszám: [REDACTED]

Tisztelt [REDACTED] Úr!

Köszönöm, hogy megtisztelt bizalmával és a [REDACTED] Büntetés-végrehajtási Intézet (bv. intézet) akadálymentességének hiányát sérelmező panaszával hozzám fordult segítségért.

Beadványában kifogásolta, hogy 98 %-os gyengénlátó fogvatartottként fogvatartott társai segítségére volt utalva, a büntetés-végrehajtási intézet magára hagyta, ami miatt állítása szerint számos joga nem érvényesült. A napi szabadlevegőn tartózkodás lehetőségével nem tudott élni, mert a bv. intézet nem akadálymentesített, a személyi állomány pedig nem nyújtott segítséget Önnek.

Beadványa szerint önállóan képtelen írásos kérelmeket, panaszt, beadványt előterjeszteni, a beérkezett hivatalos leveleket elolvasni. Fogvatartott társai segítségét kellett kérnie, ezért információs önrendelkezési jogai sérültek. Látássérülése miatt az intézet házirendjét sem tudta megismerni, ami további hátrányokkal járt. A kapcsolattartás skype-os formájához nem volt hozzáférése, így a járványidőszakban csak a magas percdíjas telefonon tudott hozzátartozóival kapcsolatot tartani.

Sérelmezte azt is, hogy látássérülése miatt nem tudott olyan tevékenységet végezni, ami a bv. intézetben jutalommal jár, ezért a rezsim felülvizsgálat, fokozatváltás, értékelés során szintén hátrányban volt.

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. § (1) bekezdése alapján benyújtott beadványa beérkezését követően írásbeli megkereséssel fordultam a büntetés-végrehajtás országos parancsnokához (a továbbiakban: országos parancsnok). Időközben (2021 júniusában) Önt átszállították az egészségügyi állapotának megfelelő másik büntetés-végrehajtási intézetbe. Ebből adódóan helyszíni ellenőrzésre már nem nyílt lehetőségem, ezért megállapításaimat nem közvetlen észlelésekre, hanem az Ön állításaira, illetve az országos parancsnok válaszára tudom alapozni. Ebből következően eljárásom keretében nem volt lehetőségem a tényállás teljes körű feltárására, illetve az állítások közötti ellentmondások feloldására. A [REDACTED] Törvényszék végzéséből értesültem arról, hogy Ön pert indított a [REDACTED] Büntetés-végrehajtási Intézet alperes ellen személyiségi

jog megsértése és sérelemdíj megfizetése iránt. Az ombudsmani eljárás keretében fel nem tárható ténykérdések körében a bíróságnak lesz lehetősége megállapításokat tenni.

Minderre figyelemmel a következőkről tudom Önt tájékoztatni.

2019. szeptember 5-e és 2021 június 23-a között tartózkodott [REDACTED] a bv. intézetben. Az országos parancsnok tájékoztatása szerint a bv. intézet akadálymentesítése elsősorban a mozgásukban korlátozott fogyatékossgal élők számára biztosított, látássérült fogvatartottak részére nem áll rendelkezésre speciális akadálymentesítés.

Az Önnel kapcsolatba kerülő személyi állomány állítása szerint a [REDACTED] Büntetés-végrehajtási Intézetben eltöltött idő alatt Ön képes volt a körletfolyosón közlekedni úgy, hogy a kijelölt mozgási, valamint felvonulási terület határait figyelembe tudta venni; önállóan borotválkozott, és ruházkodott. A kiétkezésen való részvételt is biztosították Önnek, amit a rendelkezésre álló adatok alapján 75 alkalommal igénybe is vett. Szabadidős programokon (például sakk) rendszeresen részt vett, oktatásra, képzésre a lehetőségek adottak voltak, azokkal nem élt.

A szabadlevegőn tartózkodás lehetőségét – a tájékoztatás szerint – biztosították Önnek, a személyi állomány ebben segítette Önt. Erről azonban egyéni bontásban nem vezet nyilvántartást az Intézet, így annak tényleges igénybevételét dokumentálni nem tudta.

A napi szabad levegőn tartózkodáshoz való jogának érvényesülése ombudsmani eszközökkel – az egyénre vonatkozó nyilvántartás hiányában – nem volt tisztázható, ezért ebben a vonatkozásban nem tudtam megalapozottan állást foglalni.

A tájékoztatás szerint az Ön számára is biztosított volt az információhoz való hozzáférés joga: a személyi állomány tagjaihoz, így a reintegrációs tisztjéhez, az intézeti pszichológushoz, a lelkészhez bármikor bizalommal fordulhatott. A szóveges tájékoztatókat a személyi állomány tagjai felolvasták Önnek, ideértve az intézet házirendjét. Ismertették Önnek a fogvatartottakra vonatkozó további szabályzatokat is, például befogadásakor a tűz-, és munkavédelmi szabályzatot.

A bv. intézet tájékoztatása szerint a szabályzatok megismerését – felolvasással – biztosították Önnek, azokkal kapcsolatos kérdések tekintetében a személyi állomány tagjai a rendelkezésére álltak. Ennek tényleges megvalósulása ombudsmani eszközökkel utólag nem tisztázható, ezért az információhoz való egyenlő esélyű hozzáférés érvényesülésének kérdésében sem foglalhatok állást.

1557 alkalommal kezdeményezett telefonhívást, látogatót az intézetben tartózkodása során – a járványügyi intézkedések bevezetéséig – 5 alkalommal, havonta fogadott; míg ellenőrzött videó hívást a kimutatás szerint 3 alkalommal vett igénybe.

Az országos parancsnok tájékoztatása szerint Ön a bv. intézet személyi állományától az indokolt mértékű segítséget megkapta, látásélessége a börtönélet elviseléséhez elégségesnek bizonyult. Ennek megvalósulását ombudsmani eszközökkel utólag nem állt módomban kétséget

kizáróan tisztázni, emberi méltósághoz való jogának érvényesülése vonatkozásában csupán az Ön állításaira, valamint az azt cáfoló intézetparancsnoki megállapításokra hagyatkozhattam. A kettő között fennálló ellentmondás pedig nem tette lehetővé alapvető jogot érintő visszasság megállapítását.

Ön 2019. szeptember 5-től 2021. június 23-ig töltötte szabadságvesztését a [REDACTED] Büntetés-végrehajtási Intézetben. Az országos parancsnok tájékoztatása szerint látássérült fogvatartottak részére nem áll rendelkezésre speciális akadálymentesítés, ezért szállították át a [REDACTED] [REDACTED] Objektumába. Ugyanakkor azzal kapcsolatban nem áll rendelkezésre információ, hogy miért közel két év után intézkedtek az egészségi állapotának megfelelően felszerelt bv. intézetbe történő átszállításra.

A rendelkezésre álló adatokból az sem volt megállapítható, hogy a 2020 márciusától kezdődő járványidőszakban miért 2021 februárjában biztosították először a videó hívás lehetőségét Önnek; mi indokolta, hogy 2020 márciusától közel egy éven keresztül csak a magas percdíjas telefonálási lehetőség állt a rendelkezésére.

A tájékoztatás szerint panaszait, kérelmeit szóban, valamint kapcsolattartója, illetve jogi képviselője útján is lehetősége volt előterjeszteni. Kérelmek, panaszok megírására a személyi állomány tagjai jegyzőkönyv felvételével intézkednek. Amennyiben igényét jelezte, úgy a beérkező hivatalos, illetve magán küldeményekben foglaltak ismertetésére – felolvasással – a reintegrációs tisztek, szociális segédelőadók rendelkezésre álltak. A rendelkezésre álló adatok alapján azonban Ön a bv. intézetben nem terjesztett elő panaszt, valamint személyes meghallgatást sem kezdeményezett a személyi állomány tagjainál, így a rendelkezésre álló információk alapján az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerinti közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket nem merítette ki, amely akadályát képezi annak, hogy az Ön beadványa alapján konkrét intézkedéseket tegyek.

Tekintettel azonban arra, hogy egy 98%-ban látássérült fogvatartott integrálása egy számára részben akadálymentesített környezetben minden igényt kielégítően nem teljesíthető, valamint kiszolgáltatott helyzetet teremt, felhívtam az országos parancsnok figyelmét arra, hogy a jövőben a látásszervi fogyatékossgal élő fogvatartottak elhelyezése mindenkor az állapotuknak megfelelően felszerelt bv. intézetben történjen.

Kértem továbbá, hogy fontolja meg a kapcsolatfelvételt a fogyatékossgal élő személyek érdekvédelmi szervezeteivel annak felmérése érdekében, hogy a fogyatékossgal élő fogvatartottak állapotából fakadó hátrányok kompenzálására milyen intézkedések végrehajtása szükséges a bv. intézetekben.

Válaszomat megküldtem az Ön jogi képviselőjének, valamint megállapításaimról – a részemre címzett bírói végzésben foglalt megkeresésnek eleget téve – a [REDACTED] Törvényszéket is tájékoztattam.

Bízom abban, hogy a tájékoztatással a segítségére lehettem.

Budapest, 2023.01.16.

Üdvözlettel:

Dr. Kozma Ákos s.k.